

УКРАЇНА

(19) UA (11) 37401 (13) A

(51) 6 A61K35/78

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) ЗБІР ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ДЛЯ ЛІКУВАННЯ І ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ У ДІТЕЙ

(21) 98084529

(22) 21.08.1998

(24) 15.05.2001

(33) UA

(46) 15.05.2001, Бюл. № 4, 2001 р.

(72) Гончаренко Марія Степанівна, Шмараєва Ірина Едуардівна, Гончаренко Олексій Володимирович

(73) Гончаренко Марія Степанівна

(57) Збір лікарських рослин для лікування і профілактики захворювань шлунково-кишкового тракту у дітей, який містить траву звіробою і плоди кмину, який **відрізняється** тим, що він додатково містить квітки ромашки, квітки цмину піскового, траву деревію, листки м'яти і листки кропиви, при цьому усі компоненти збору узяті в однаковій кількості.

Винахід належить до медицини, більш конкретно - до фітотерапії, до засобів лікування і профілактики захворювань шлунково-кишкового тракту у дітей. Винахід призначений для виготовлення продуктів дитячого дієтичного та лікувально-профілактичного харчування, наприклад, у вигляді фіточаю чи сиропу.

Відомо використання сиропу з шипшини як полівітамінного та стимулюючого обмін речовин засобу, а також для регулювання діяльності шлунково-кишкового тракту (А.Л.Турова і інші "Лікарські рослини СРСР та їх застосування", М., 1984, с. 261-273).

Відомо також використання екстракту з кореня цикорію для поліпшення травлення, обміну речовин, поліпшення апетиту, а також як легкого проносного засобу (Н.Н. Брезгін "Лікарські рослини", Верхньоволжя, Ярославль, 1984, с. 240-241).

Як і в запропонованому винаході, у відомих аналогах для лікування захворювань шлунково-кишкового тракту використовують лікарські рослини. Причиною, яка перешкоджає отриманню технічного результату, є слабка ізольована дія препаратів на кишкову моторику, що обмежує їх використання при лікуванні та профілактиці захворювань шлунково-кишкового тракту. При сумісному використанні їх дія на кишкову моторику зростає, але в окремих випадках має місце алергія, зниження місцевих факторів захисту, порушення у складі кишкової мікрофлори, що обмежує застосування препаратів, особливо для дітей.

Відомо використання офіційного препарату лікарських рослин у складі: настої валеріани, полину, м'яти, беладоны у дозі 1 крапля на 1 рік життя дитини при прийманні паралельно ще одного препарату - рідкого екстракту елеутерококу у дозі також 1 крапля на 1 рік життя дитини (авт. свід.

СРСР 1012911, кл. А61К 35/78, від 8.08.81) для лікування змішаної форми алергозу (респіраторного + шкіряного + шлунково-кишкового) у дітей в період загострення в умовах стаціонару чи амбулаторно-поліклінічного лікування.

Як і в запропонованому винаході, у відомому аналозі використані лікарські рослини. Причиною, яка перешкоджає отриманню технічного результату, є інтенсивна комплексна дія на організм дитини, що необхідно для лікування важких форм захворювання, але непотрібно і навіть шкідливо при лікуванні легких форм захворювання шлунково-кишкового тракту і їх профілактиці.

Прототипом обраний збір лікарських рослин, який містить квітки календули, пагони хвощу польового, плоди кмину, траву звіробою, листки подорожнику (Ковальова Н.Г. "Лікування рослинами", М., Медицина, 1971). Відомий збір нормалізує діяльність кишкового тракту, зменшує болі шлунка, переборює, недостатність хлористоводневої кислоти при шлунковій ахілії, запобігає проникненню мікробів у верхні відділи шлункового тракту і жовчні шляхи.

Як і запропонований винахід прототип містить траву звіробою і плоди кмину. Причиною, яка перешкоджає отриманню технічного результату, є необхідність довготермінового вживання препарату для отримання терапевтичного ефекту (від 6-ти місяців до року і більше). Крім того, у перші 3-4 тижні лікування має місце сильне загострення, що недоцільно при лікуванні легких форм захворювання і профілактиці. При пошуку по науковій та науково-технічній літературі не була знайдена інформація про використання вищевказаних лікарських рослин у зборі для лікування захворювань шлунково-кишкового тракту у дітей та в профілактичних цілях.

(19) UA (11) 37401 (13) A

В основу винаходу покладено завдання створити такий збір лікарських рослин, в якому сполучення відомих і нових компонентів забезпечувало б збільшення резистентності дитячого організму до захворювань шлунково-кишкового тракту і за рахунок цього здійснювало б корегування порушень в організмі дітей.

Суть винаходу полягає в тому, що в збір лікарських рослин для лікування захворювань шлунково-кишкового тракту, який містить траву звіробою і плоди кмину, додатково уведено квітки ромашки, квітки цмину піскового, траву деревію, листки м'яти, листки кропиви, при цьому усі компоненти збору узяті в однаковій кількості.

Винахід, що пропонується, відрізняється від прототипу тим, що він містить квітки ромашки, квітки цмину піскового, траву деревію, листки м'яти, при цьому усі компоненти збору узяті в однаковій кількості.

Передумовою для створення запропонованого збору були відомості про кожний компонент, а саме їх бактерицидну, в'язучу, репаративну, спазмолітичну, болетамувальну дію, про використання деяких з них у вигляді так званих харчових ліків, що підвищують резистентність організму до несприятливої дії навколишнього середовища і загальний резерв здоров'я. Як показали проведені дослідження, в запропонованому зборі має місце посилення властивостей кожного компоненту, що його складають (синергічний ефект). Разом з посиленням резистентності дитячого організму до захворювань шлунково-кишкового тракту, запропонований збір посилює загальну резистентність організму до несприятливої дії навколишнього середовища.

Як приклад приведено фіточай "Шлунковий", розроблений валеологічною лабораторією Харківського Державного Університету (ХДУ) згідно національної програми "Діти України". Компоненти, що входять до складу фіточаю, традиційно використовують для лікування захворювань шлунково-кишкового тракту.

Фіточай, виготовлений на основі запропонованого збору, може бути рекомендований для промислового виготовлення для розширення асортименту дитячого дієтичного і лікувального харчування, що дозволить поліпшити якість харчування дитячого населення.

Фіточай "Шлунковий" може бути рекомендований для щоденного використання дітей з 4-річного віку як лікувально-профілактичне харчування в організованих дитячих колективах (дошкільних закладах і т.п.), в дитячих лікувально-оздоровчих закладах і в домашніх умовах. Для приготування фіточаю беруть 1 чайну ліжку (приблизно 1,5 г сухого фіточаю, заливають 1 склянкою окропу. Це складає 1/13 дози при вживанні того ж збору у лікарських цілях.

Медико-біологічна оцінка фіточаю провадилась у 30 осіб: 10 - в умовах дитячого садка, 10 - у студентів ХДУ, 10 - у учнів середньої школи. Усі особи були відібрані лікарем-педіатром і входили в групу ризику по захворюванням шлунково-кишкового тракту (хворими на вірусний гепатит, з хронічним гастритом, дискінезіями жовчних шляхів

і т.п.). Фіточай усі приймали перед сніданком 4 тижні у дозі 1/3 склянки дітям 4-6 років, 1/2 склянки дітям 6-8 років, 3/4 склянки дітям 8-10 років, 1 склянка дітям старшим 14 років і дорослим.

Оцінка стану здоров'я дітей провадилась за показниками фізіологічного розвитку і кількості хронічних захворювань, для визначення фізичного розвитку міряли довжину і масу тіла, ЧСС та АТ до і після навантаження, які загальноприйнятими засобами дозволяють виявити приховані предпатологічні процеси в організмі до їх проявлення. Ці показники порівнювали з показниками таблиць фізичного розвитку.

Мікроелементний склад і вітамінну забезпеченість організму дітей виявляли по мг-годинній екстракції вітамінів з сечею, аскорбінову кислоту визначали засобом Гільманса, мікроелементний склад засобом плазмової фотометрії.

Був проведений контроль біохімічних показників, які виявили порушення функцій шлунково-кишкового тракту за допомогою уніфікованих засобів.

Фактична наявність аскорбінової кислоти у фіточаї "Шлунковий" 0,12%, міді - 564 мг/кг, цинку - 36,2 мг/кг, магнію - 496 мг/кг, кальцію - 38 мг/кг, талію - 44,7 мг/кг, натрію - 96,1 мг/кг.

Таким чином, щоденне вживання фіточаю "Шлунковий" дозволило доповнити раціон харчування мікроелементами і аскорбіновою кислотою.

Вивчення мікроелементної і вітамінної забезпеченості показало, що до одержання фіточаю "Шлунковий" рівень екскреції мікроелементів і аскорбінової кислоти з сечею був нижчий, ніж нормативні показники. Дефіцит аскорбінової кислоти складав 42,9%, натрію - 60,2%, калію - 61,4%, кальцію - 56,8%, цинку - 82,8%, магнію - 86,3%. Введення фіточаю "Шлунковий" в раціон харчування позитивно вплинуло на забезпеченість організму мікроелементами та аскорбіновою кислотою (Таблиця 1).

Як видно з таблиці 1, рівень екскреції збільшився, відповідно: калію на 20%, натрію на 29%, кальцію на 45%, міді на 43,6%, цинку на 5,2%, магнію на 17%, аскорбінової кислоти на 15%.

Паралельно стежили за біохімічними показниками, що пов'язані з функціональним станом шлунково-кишкового тракту у школярів і студентів ХДУ до і після вживання фіточаю "Шлунковий" (Таблиця 2).

В усіх групах за усіма біохімічними показниками було зафіксовано зниження активності ряду ферментів і біохімічних констант, що дозволяє говорити про нормалізацію біохімічних процесів в організмі. Зміни ЕК КБЕ, які відображають реакції організму на клітинному рівні, також дають право говорити про позитивний вплив фіточаю "Шлунковий" на адаптаційні системи і приховані резерви організму.

Таким чином, введення в харчування фіточаю "Шлунковий" дозволило підвищити біологічну цінність добового раціону харчування, мінеральну і вітамінну забезпеченість дітей і студентів, що входять у групу ризику за захворюваннями шлунково-кишкового тракту.

Таблиця 1

Групи	К, мм/добу	Na, мм/добу	Ca, мм/добу	Cu, мкг/добу	Zn, мкг/добу	M, мм/добу	Аскорбінова кислота, мг/год.
Дитячий садок	до	38 0,10	45 0,07	1,74 0,07	15,9 0,07	7,6 0,07	5,1 0,06
	після	44 0,05	59 ,004	2,32 ,006	24,5 ,001	8,0 ,001	6,1 ,007
Школа	до	44 0,10	50 0,1	1,65 ,008	20,4 ,004	7,4 0,1	6,0 0,1
	після	50 0,05	64 ,006	2,4 0,1	30,4 0,01	7,8 0,05	6,7 0,02
Студенти	до	42 0,05	44 0,07	1,79 0,04	25,1 0,05	8,0 0,06	5,24 ,04
	після	55 0,06	56 0,07	2,8 ,005	31,4 ,006	8,4 0,08	6,3 ,006

Таблиця 2

Показник	Школярі	Студенти
БІЛІРУБІН общ.мкмоль/л до/після	15,5 1,20 13,6 1,05	17,4 1,44 17,4 1,44
МОЧЕВИНА мкмоль/л до/після	5,5 5,2	6,7 6,6
КРЕАТІНІН мкмоль/л до/після	91 84	110 101
ХОЛЕСТЕРИН мкмоль/л до/після	5,01 4,70	5,6 5,3
ГЛЮКОЗА ммоль/л до/після	4,7 4,5	5,2 5,1
ммоль/л.ч до/після	0,350 0,305	0,408 0,391
АСТ ммоль/л.ч до/після	0,570 0,508	0,682 0,674
ФОСФАТАЗА АЛТ ммоль/л.ч	1,01 0,97	1,20 1,05
ЭКС КБЕ % до/після	27 32	51 60

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
(044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2001 р. Формат 60x84 1/8.
Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
(044) 268-25-22
